

ביקורת מוכנות לחרום

2011

תרחיש ייחוס

- פיקוד העורף הגדיר למועצה מספר תרחישי ייחוס:
  - 1. שריפות ענק .
  - 2. רעידת אדמה .
  - 3. מלחמה כוללת : טילים, ירי תלול מסלול.
  - 4. פיגוע המוני .
  - 5. אירוע חומרים מסוכנים (דליפה ממפעלים, מפרץ חיפה או ביישובי המועצה) .

מטרת הביקורת :

- העלאת רמת המוכנות לחרום (תפיסתית ומעשית) במועצה ובישובים .
- בדיקת מוכנותם והיערכותם של מטה המועצה והמכלולים לחרום , בהתאם לתרחישי הייחוס .
- בדיקת מוכנותם והיערכותם של יישובי המועצה לחרום , בהתאם לתרחישי הייחוס .
- לימוד וליבון משותף של סוגיות מהותיות בתחום המוכנות לחרום במטה ובין המטה ליישובים .
- בחינת הקשר בין גורמי המועצה לגורמי ממשלה ורשויות החרום .

עיקרי הממצאים ברמת הישוב

והתושבים:

- יישובי המועצה (איבטין, חוואלד, ראס עלי, אושה וכפר חסידים) ערוכים ברמה נמוכה למגוון תרחישי הייחוס, יתר היישובים ערוכים ברמה בינונית עד טובה.
- צוותי החרום היישוביים נמצאים בתהליך הגדרה וארגון מחדש בחלק מהיישובים למעשה אינם פעילים (איבטין, חוואלד, ראס עלי, אושה, כפר חסידים), דבר המשפיע על רמת המוכנות ויכולת התפקוד בעת אירוע.
- למרבית התושבים כיום אין המודעות לסכנות ולהשפעות סוגי התרחישים עליהם (שריפות, חומרים מסוכנים, רעידות אדמה, רמת אחזקת המקלטים), שכן הנושא אינו בסדר היום הפרטי והציבורי, דבר המחייב את הנהלות היישובים להיות בקיאים ומוכנים לכל תרחיש.
- נמצאו פערים משמעותיים ביכולת מתן המענה בחרום לבעלי חיים בתחום, המים והמזון.
- באחריות הנהלות היישובים לפעול לתיקון הליקויים ולהסדרת המוכנות לחירום ביישובים כנדרש.

ברמת המועצה :

- נמצאו פערים מהותיים במוכנות הישובים והמועצה בתחום מניעת שריפות וחומרים מסוכנים המחייבים פעילות מהירה לטיפול במצב (בתחום המניעת ו התודעתי).
- במצב אירוע חרום אזורי בתחום המועצה נצפה לסיוע מהיר ומהותי של גורמי העורף, רשות חרום לאומית ומשרדי הממשלה (כדוגמת אסון השריפה בכרמל). חשוב לציין את רמת האחריות האישית והציבורית של מנהלי הישובים והמועצה לטיפול מונע ומוכנות כללית.
- בניית מכלולי המטה נמצאת בתהליך ארגוני המחייב גיבוש הנתונים והנהלים לעבודה במצבי חרום בדגש על הגדרת הנחות יסוד לרמת השרות הניתנת לתושבים ולישובים בחרום.
- הנחת היסוד היא, כי למועצה יהיה קושי במתן סיוע מהותי ליותר מישוב אחד בו זמנית.
- מאחר ומשאבי המועצה מוגבלים הרי שבשגרת חרום המועצה תוכל לסייע לישובים במגבלות: כוח אדם, אמצעים, סדר עדיפויות לאור מצב יתר התושבים והישובים.

המלצות :

- ההמלצות הינן בסיס לתכנית עבודה המגדירה סדרי עדיפויות ותכנית השקעה יישובית ומועצתית.
- בתרחיש שגרת חרום וספיגה בעורף:
- יש להיערך בישובים להגדלת שטחי המיגון לתושבים בתפיסה של שהות ארוכה במקלטים. (הנחיות לתכנון בבניה עתידית) .
- מומלץ לעודד בנית ממ"דים וחשיבה למיגון מבני ציבור בבניה חדשה , שיאפשרו מענה ראוי לתושבים .
- יש לבחון מיגון אוכלוסיית הקשישים במרכזים היישוביים .
- יש להגדיר לתושבים חלוקת מקלטים לפי משפחות .
- יש להגדיר ולבחון ביצוע נהלי פינוי מקלטים דו שימושיים בישובים.
- יש לבחון התקנת נקודות קצה לתקשורת במקלטים (טלפון, אינטרנט, טלוויזיה) .

בתרחיש שריפות :

- יש להיערך לטיפול מרכזי של הנהלות הישובים הטובלים בחורש לדילול וניקוי החורש בגבולות הישובים ובתוכם .
- יש להכין מערך ציוד כיבוי ומיגון ברמת הישובים והמועצה לטיפול והתערבות מהירה וראשונית (קווי מים מתאימים לצרכי כיבוי, פריסת הידרנטים בקו החורש גוררי כיבוי ניידים , אמצעי כיבוי אישיים בבתים ועוד).
- יש לערוך סקר ולבחון טיפול בלחצי המים בישובים לצורך מתן מענה לכיבוי בחרום .
- יש להכשיר צוותי כיבוי יישוביים לסיוע ראשוני בישובים ובמועצה .

בתרחיש רעידות אדמה :

- חשוב לציין שפעולות אלה לא ימנעו פגיעות במבנים לחלוטין אך יכולות לצמצם נזקים ברכוש ובנפש.
- יש לערוך סקר סיכונים למבנים בישובים במוסדות ציבור ובמבנים מרכזיים בישובים ובמועצה.
- יש לבחון מבנים בעייתיים ולהגדיר סדר עדיפויות בטיפול לאור רמות סיכון לתושבים ועלויות .
- יש לבחון רמת ביטוח הנכסים בישובים .
- יש להכין ציוותי חילוץ יישוביים .

בתרחיש חומרים מסוכנים :

- יש להגדיר סדרי פעולה יחד עם הנהלות הישובים ומטה המועצה .
- יש לסכם סוגים וכמות אמצעי מיגון ראשוניים ברמת התושב והישובים.
- יש ללמוד על המפעלים המסכנים יישובי המועצה : סוגי חומרים , טווח השפעה , חומרים מנטרלים , משמעותיות כיווני רוח ועוד .
- יש להכין ולהעביר מסרים וכללי התנהגות לתושבים .

מוכנות המטה :

- יש ללמוד ולהשלים את הנחיות המוכנות לחרום בתיקי החרום.
- הביקורת ממליצה להגדיר במכלולים ובמטה המועצה נוהל מעבר משגרה לחרום .
- יש לתאם מול הישובים ומשרדי הממשלה דרכי תקשורת, דרכי פעולה וסיוע בתחומים השונים בשגרת חרום ובעת אירוע חרום .
- יש ללמוד ולהכיר נקודות חוזק וחולשות בישובים בתחומים השונים, על מנת לנצל כראוי את יכולת הסיוע והתאום בין יישובי המועצה .

מוכנות ישובים:

- יש להשלים בניית צוותי החרום היישוביים מבחינת כוח אדם , בעלי תפקידים מרכזיים תוך לימוד נקודות התורפה בישוב ואפשרויות המענה.
- על הישובים בשיתוף המועצה לדאוג באופן שוטף לכשירות ומוכנות המקלטים הציבוריים .
- יש למנות רכז מתנדבים לטיפול וארגון כוחות פנימיים וחיצוניים

•